

Van harte!

We gaan iets nieuws doen. Het wordt hoog tijd voor felicitatie-oppositie. Geluk wensen kan nooit kwaad. Het staat doorgaans sympathiek. Eerlijk is eerlijk: we zijn niet de eersten die naar het krachtige wapen van de gelukwens grijpen. Thijs Wöltgens was eerder. Hij las het CDA-verkiezingsprogramma in het afgelopen najaar en werd meteen enthousiast. In De Groene Amsterdammer reageerde hij er op. Omstandig feliciteerde hij de christen-democratie met het beste verkiezingsprogramma dat in tijden was geschreven. Prachtig programma. Jammer alleen, dat het van het CDA is, want die partij voert zo'n programma toch niet uit. Wöltgens maakte zijn felicitatie af in ons zomernummer. Prachtige beweging, die christen-democratie. Die kunnen we er goed bij hebben. Daarom stelde hij voor om (een substantieel deel van) het CDA gewoon op te laten gaan in zijn eigen partij. Het is dikwijls een kleine stap van een gelukwens naar een ongewenste intimiteit!

Indrukwekkend

De christen-democratie heeft alle reden om het tweede paarse kabinet van harte geluk te wensen. Allereerst staat het netjes. En het is natuurlijk niet zonder

verdiensde dat het succes van het vorige kabinet wordt voortgezet. De tweede reden is dat paars II zichtbaar worstelt met de erfenissen van paars I. Tussen Srebrenica, Schiphol en asielzoekers kun je wel wat geluk gebruiken, lijkt me.

Maar de belangrijkste reden voor felicitaties is het inspirerende gedachtegoed van dit kabinet. Elke rechtgeaarde christen-democraat die de regeringsverklaring in alle rust op zich heeft laten inwerken, kan niet anders dan onder de indruk raken van de inspirerende rede-neertrant. Het stuk staat stijf van het gemeenschapsdenken. Sociale cohesie, vitaliteit en participatie worden met hoofdletters geschreven. Dit kabinet breekt zelfs een lans voor het waarden- en normen-debat. En warme woorden worden gewijd aan gezinnen. Mooi, na de moeilijke aanloop van paars I, toen het nog zuinigjes ging over 'primaire leef-eenheden'. Imposant was het succes van het 'poldermodel'. Het eerste paarse kabinet zou bij zijn aantreden Nederland bevrijden van de 'stopverlstaat', de uit zijn krachten gegroecide overlegeconomie. Dit land was toe aan een frisse wind. De tucht van de markt zou een groot deel van het praatcircus overbodig maken. Totdat de internationale pers het 'poldermodel' roemde. En Kok het mocht

Mr. drs. F.J. Paas

komen uitleggen aan Clinton, wat op zichzelf al een felicitatie waard is. Wie daarbij nog de passages voegt die de regering wijdt aan maatschappelijke verantwoordelijkheid, ontkomt niet aan één conclusie: deze regering heeft heel wat in onze mars. En dat is zeker een gelukwens waard.

Wie zei er eigenlijk dat dit kabinet geen visie heeft? Integendeel! We hoeven niet eens in de regering te zitten om onze ideeën verwoord te krijgen. Bolkestein zei het zelf: imitatie is de eerlijkste vorm van vleierij. (Dat had hij trouwens ook niet van zichzelf.) Dus, christen-democratie: straal, prijs en feliciteer. De enige passende reactie is te glimmen van trots. De hele rijksbegroting is één grote blijе doos. De moeite waard om aandachtig te openen.

Aandachtig. Want bij de felicitatie-oppositie hoort dat we de regering houden aan haar eigen voortreffelijke gedachtegoed. Wie de hoofddoelen van het kabinet steunt, heeft reden voor teleurstelling als ze niet worden waargemaakt. Als het blijft bij mooie verhalen. En daar is helaas volop kans op. Dat is de reden om aandachtig de agenda van paars II te blijven volgen. Geestdriftig over de uitgangspunten. Genadeloos in de afrekening.

De rogge schijnt er bij ons dun bij te staan. Deze maand verscheen opnieuw een publicatie waarin 'de fatale slotakte' van het CDA wordt geanalyseerd. Kennelijk een aansprekend verhaal. En geleerden en journalisten struikelen over elkaar heen om aan te tonen dat het CDA zijn plaats in het Nederlandse politieke krachtenveld nu toch definitief kwijt is. Ogenscheinlijk is dat waar. Het links-rechts-schema is achterhaald. Aan christen-democratische bruggenbouwers lijkt momenteel weinig behoefte. Het is krap in het 'nieuwe midden',

waarin zich overal in Europa de sociaal-democratie heeft genesteld. En wanneer die ook nog eens de vertolker wordt van het verhaal van samenhang en verantwoordelijkheid, moet je wel een kenner zijn om nog ideologische verschillen te ontwaren. Als de vos de passie preekt...

Aanvallen

Reden te meer voor serieuze felicitatie-oppositie. Niet alleen duidelijk maken waar onze plannen anders zijn, maar vooral ook waar ze hetzelfde zijn en wie ze heeft bedacht. Constructief blijven volgen. En snoeihard meppen waar warme woorden niet worden waargemaakt. Want felicitatie-oppositie moet wel wat voorstellen. Anders is constructieve oppositie een tandenloze leeuw (en harakiri op termijn).

Feliciteren is een vorm van zelfmanifestatie. In alle onzekerheid van de afgelopen tijd hebben we ons veel te vaak de kaas van het brood laten eten. Begrijpelijk, want we hebben prima kaas. Maar het brood deugt ook! Aanvallen dus. Niet moe worden om goed te verkopen wat we nog steeds vinden. Om op alle slakken zout te leggen. Om te bouwen aan een reputatie die past bij de éenen-twintigste eeuw.

Overleven is voor het CDA onvoldoende. Het gaat om idealen, waarvan wij bij alle felicitaties vinden dat anderen ze niet realiseren. Van harte, dus.

Mr.dr.s. F.J. Paas

In de column geven de leden van de redactie hun persoonlijke opvattingen weer. Zij hopen daarmee een aanzet te geven voor reflectie of debat.